

PATVIRTINTA
Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro
direktorius 2021 m. sausio 5 d.
įsakymu Nr. V-38

**NACIONALINIO BENDRŪJŲ FUNKCIJŲ CENTRO IR VIEŠOJO SEKTORIAUS
SUBJEKTŲ, KURIŲ BUHALTERINĘ APSKAITĄ CENTRALIZUOTAI TVARKO
NACIONALINIS BENDRŪJŲ FUNKCIJŲ CENTRAS,**

MINERALINIŲ IŠTEKLIŲ APSKAITOS POLITIKA

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Mineralinių išteklių apskaitos politikos (toliau – apskaitos politika) tikslas aprašyti mineralinių išteklių apskaitos principus, taikomus pripažįstant mineralinius išteklius apskaitoje, tvarkant jų apskaitą ir rengiant finansines ataskaitas.
2. Apskaitos politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS).
3. Apskaitos politika taikoma:
 - 3.1. įstaigų dėl kurių apskaitos tvarkymo centralizuotai yra priimtas sprendimas apskaitai ir finansinėms ataskaitoms rengti.
 - 3.2. Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms rengti.
4. Apskaitos politikos 3 punkte nurodytos įstaigos, toliau Apraše vartojamos vienu žodžiu „Įstaiga“ arba „Įstaigos“.
5. Mineralinius išteklius registruoja ir finansinėse ataskaitose rodo Įstaiga, kuri atlieka žemės gelmių registro valdytojo ir tvarkytojo funkcijas, ir šią Įstaigą kontroliuojanti Įstaiga savo grupės konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose.

**II SKYRIUS
MINERALINIŲ IŠTEKLIŲ PRIPAŽINIMAS**

6. Įstaigos apskaitoje mineraliniai ištekliai pripažįstami, jei atitinka šiuos turto pripažinimo kriterijus:
 - 6.1. Įstaiga turi teisę mineraliniais ištekliais disponuoti ir juos kontroliuoti, įskaitant teisę apriboti galimybę jais naudotis kitiems;
 - 6.2. pagrįstai tikėtina, kad Įstaiga arba valstybė būsimaisiais laikotarpiais iš šių mineralinių išteklių gaus ekonominės naudos arba jie bus naudojami socialiniais, kultūriniais, gamtosauginiais, moksliniais, teisės saugos, pažintiniais tikslais;
 - 6.3. Įstaiga gali nustatyti ekonominės naudos, kurią gauna arba gaus valstybė, dydį.

**III SKYRIUS
MINERALINIŲ IŠTEKLIŲ GRUPAVIMAS**

7. Mineraliniai ištekliai priskiriami ilgalaikiam turtui ir finansinės būklės ataskaitoje rodomi straipsnyje „Mineraliniai ištekliai ir kitas ilgalaikis turtas“.

8. Mineraliniai ištekliai apskaitoje registruojami pagal mineralinių išteklių rūšis (pav. dolomitas, žvyras, smėlis, požeminis vanduo ir kt.), nurodant jų matavimo vienetus (tūkst. m³), vienetų kiekį ir sąlygines vieneto vertes.

9. Mineraliniai ištekliai, kurie yra detalai išžvalgyti, tačiau neeksploatuojami, įskaitant mineralinius išteklius, kuriems eksploatuoti leidimas išduotas, tačiau jie neeksploatuojami, ir kai neįmanoma prognozuoti būsimų pajamų iš šių išteklių dėl neapibrėžtumo dėl eksploatavimo (ar bus gauta ekonominė nauda) arba laikotarpio (kada iš jų bus gaunama ekonominės naudos), pripažįstami neapibrėžtuoju turtu ir registruojami nebalansinėse sąskaitose atskirai pagal kiekvieną mineralinių išteklių rūšį kiekiu išraiška.

IV SKYRIUS MINERALINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS

10. Įstaigos apskaitoje pirminio pripažinimo metu ir po jo mineraliniai ištekliai vertinami gautinų mokesčių už gamtos išteklius būsimų pajamų dabartine verte.

11. Mineraliniai ištekliai yra turtas, kurio nenumatoma perleisti ar nutraukti veiklos, susijusios su šiuo turtu, todėl apskaičiuojant mokesčių už gamtos išteklius būsimųjų pajamų dabartinę vertę vertinama ir pinigų srautų iš mokesčių už gamtos išteklius tęstinumo vertė.

12. Diskonto norma prilyginama atitinkamo laikotarpio Vyriausybės obligacijų palūkanų normai, kurią skelbia Finansų ministerija. Jei atitinkamo laikotarpio Vyriausybės obligacijų palūkanų norma yra neigiama, diskonto norma mineralinių išteklių vertei apskaičiuoti prilyginama nuliui.

13. Įstaigai pirminio pripažinimo metu apskaičiuojamus atskiros mineralinių išteklių grupės būsimų pajamų dabartinę vertę, nustatoma tos grupės vieneto sąlyginė vertė, kuri apskaičiuojama padalijant mokesčio už tos grupės išteklius būsimų pajamų dabartinę vertę iš tos mineralinių išteklių grupės kiekio.

14. Visi po pirminio pripažinimo naujai pripažinti tos pačios mineralinių išteklių grupės vienetai vertinami pritaikius tos grupės vieneto sąlyginę vertę.

15. Sąlyginė mineralinių išteklių vieneto vertė perskaičiuojama, jei lyginant su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu atsirado bent viena iš šių aplinkybių:

15.1. pasikeitė mokesčių už gamtos išteklius tarifas;

15.2. daugiau nei 0,25 procentinio punkto pasikeitė diskonto norma, naudota paskutinei sąlyginei vieneto vertei apskaičiuoti.

15.3. daugiau nei 0,1 proc. pasikeitė augimo norma.

16. Augimo norma nustatoma įvertinus mineralinių išteklių išgavimo tendencijas, atlikus pastarųjų penkerių metų mineralinių išteklių išgavimo kiekio analizę. Jei nėra aiškios tendencijos arba duomenų jai nustatyti, augimo norma prilyginama nuliui.

17. Mineraliniai ištekliai, kurie negalėjo būti įvertinti (pvz., nebuvo deklaruojami mokesčiai už tam tikrą mineralinių išteklių rūšį, neteikė ekonominės naudos), Įstaigos apskaitoje pirmą kartą pripažįstami tą ataskaitinį laikotarpį, kai atsirado pagrįsta informacija, leidžianti juos įvertinti.

V SKYRIUS MINERALINIŲ IŠTEKLIŲ POKYČIAI

18. Įstaigos apskaitoje mineralinių išteklių vertė pirminio pripažinimo metu įtraukiama į mineralinių išteklių vertės pokyčio rezervą, kuris grynojo turto pokyčių ataskaitoje priskiriamas kitiems rezervams.

19. Mineralinių išteklių vertė apskaičiuojama sudarant metinių finansinių ataskaitų rinkinį.

20. Mineralinių išteklių vertės padidėjimas gali atsirasti dėl naujai išžvalgytų išteklių arba dėl vieneto sąlyginės vertės pasikeitimo. Abejais atvejais mineralinių išteklių vertės padidėjimas tiesiogiai didina mineralinių išteklių vertės pokyčio rezervą.

21. Mineralinių išteklių vertės sumažėjimas gali atsirasti dėl mineralinių išteklių sunaudojimo arba dėl vieneto sąlyginės vertės pasikeitimo.

22. kai mineraliniai ištekliai sunaudojami, sunaudoto kiekio vertė pripažįstama pagrindinės veiklos kitomis sąnaudomis. Atitinkamai gautų pajamų iš mokesčio už gamtos išteklius, išskyrus už požeminį vandenį, suma sumažinama ir mineralinių išteklių vertės pokyčio rezervo suma perkeliama į sukauptą perteklių (deficitą).

23. kai mineralinių išteklių vertė sumažėja dėl sąlyginės vieneto vertės sumažėjimo, ta mineralinių išteklių vertės sumažėjimo dalis tiesiogiai mažina mineralinių išteklių vertės pokyčio rezervo sumą.

VI SKYRIUS

INFORMACIJOS PATEIKIMAS FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMAJAME RAŠTE

24. Aiškinamajame rašte atskiroje pastaboje „Mineraliniai ištekliai“ nurodoma:

24.1. atskirai balansinėse ir nebalansinėse sąskaitose užregistruotų mineralinių išteklių kiekis pagal jų rūšis;

24.2. kiekvienos rūšies mineralinių išteklių vieneto sąlyginė vertė;

24.3. prielaidos, taikytos mineralinių išteklių vertei nustatyti (paaiškinama, pagal ką nustatyta ir kokia taikyta augimo norma, diskonto norma mineralinių išteklių vertei apskaičiuoti);

24.4. informacija apie mineralinių išteklių balansinės vertės pasikeitimą ir jos pasikeitimo priežastis per ataskaitinį laikotarpį. Papildomai nurodomos sumos, kurios didino ar mažino mineralinių išteklių vertės pokyčio rezervą, taip pat kokios sumos įtrauktos į sąnaudas, nurodant veiklos rezultatų ataskaitos straipsnį;

24.5. kita svarbi informacija, kuri padėtų ataskaitų naudotojams suprasti informaciją apie mineralinius išteklius.